

It was taught; also the hands, etc.

תנא אף הידים כולי –

Overview

The גמרא cited a ברייתא which stated that hands which touched a scroll of Scripture are ר' פרנך, on account of פוסל תרומה.

asks: תוספות

ואם תאמר הא דתנן¹ (ידיים פרק ג' משנה ב') היד מטמא חבירתה דברי רבי יהושע -

And if you will say; this which the משנה taught, 'the hand is מטמא the other hand, this is the view of ר"י -

אמרו לו כולי אמר להם מצינו כתבי קודש כולי -

כתבי קודש that ר"י said to them we found that ר"י, etc. אין שני עושה שני, etc. are חכמים The שני עושה שני, etc. are שניים and are מטמא the ידים, so we see that שני עושה שני -

אמרו לו אין דנין דברי סופרים מדברי תורה ולא מדברי סופרים עיין שם -

The חכמים said to ר"י we cannot derive rabbinic law, not from תורה law and not from other Rabbinic law'; [encourages us] delve into it there. This concludes the citation from the משנה there; asks: תוספות -

והשתא היכי מיייתי ראיה מכתבי קודש שהן שני ומטמאות ידים אף לתרומה -

But now how can ר"י bring proof from the case of כתבי קודש which are a שני and are even for תרומה מטמא ידים how can that be proof -

ליד דלא מטמא חבירתה רק לקודש² -

To the ruling of ר"י of one hand which can only be מטמא the other only for קודש, but not for תרומה?!

answers: תוספות

ויש לומר דאינו חושש רק להשיב על סברתם שאמרו דאין שני עושה שני³ -

And one can say; that ר"י was not concerned to totally explain his ruling, but merely to respond to their reasoning that שני עושה שני אין.

offers a different approach: תוספות⁴

ועוד נראה לפרש דהיא דכתבי קודש היינו דוקא לקודש⁵ -

¹ See previous תנא TIE footnote # 5 for a complete reading of the משנה.

² פוסל הקדש is 'holier' than תרומה and therefore more susceptible to טומאה, for a שלישי cannot טמא תרומה (which is less susceptible to טומאה than קודש), regarding a יד which is a weaker טומאה for it cannot be מטמא חבירתה for תרומה, only for קודש. How can we prove that even by a weaker טומאה the rule should be שני עושה שני from a stricter טומאה where שני עושה שני. See previous תנא TIE Footnote # 5]. See 'Thinking it over'.

³ The חכמים seemed to be saying categorically that שני עושה שני under all circumstances; to which ר"י replied that it is not necessarily so; we do find שני עושה שני, albeit under other circumstances.

⁴ This is (seemingly) in disagreement with the previous תנא TIE footnote # 2.

⁵ Therefore it is a proper proof that חבירתה את מטמא יד since they are both טומאות which affect only קודש.

And additionally it is preferable to explain that the משנה of כתבי קודש where it states that the כתבי קודש are מטמאין את הידים **that is only for קודש**, but not for תרומה –

responds to an anticipated difficulty:⁶

ולאו היינו גזירה דהכא ידים הבאות מחמת ספר דרבי פרנך -

And that the ידים הבאות מחמת ספר ר' פרנך here of גזירה is not the כתבי הקודש of משנה **are** ר"פ of גזירה that was taught before the קודש which is פוסל only for תרומה. That משנה

responds to an anticipated difficulty:

ומה שמקשה⁷ וכי לית להו לרבנן האוכל אוכל שני שני⁸ -

And the reason it is [not] asked, 'but do not the רבנן maintain that האוכל אוכל שני is a כיון⁹ דאין דנין דברי סופרים מדברי תורה ולא מדברי סופרים **-**

Since they maintain that we cannot derive דברי סופרים not from תורה and not from דברי סופרים –

replies:

נראה היכא דאיכא טעמא אית להו לרבנן שני עושה שני -

It appears that wherever there is sufficient reason, the רבנן agree that שני עושה שני - כגזירה הבאות מחמת ספר משום דרבי פרנך והאוכל אוכל שני -

Like the גזירה of ספר מחמת ספר ר' פרנך (which is a sufficient reason), and also the גזירה of האוכל אוכל שני where there is also sufficient reason -

כדמפרש כאן זימנין דאכיל אוכלין טמאים ושדי משקין דתרומה לפומיה (תוספות ישנים):

As the גמרא explained here, that occasionally he may eat טמאים and put משקין in his mouth. However in the case of מטמא חברתה יד there is no sufficient reason, therefore they disagree with ר"י. (This is a ישנים.)

Summary

The משנה of כתבי הקודש מטמאין את הידים can either mean לתרומה or only for קודש. The רבנן agree that שני עושה שני where there is sufficient reason like by האוכל אוכל שני שני.

Thinking it over

Seemingly just as by תרומה we say שני עושה שני the same (and perhaps even more so) should apply to קודש;¹⁰ what is תוספות question?!

⁶ How can we say that the משנה of כתבי קודש מטמאין את הידים means only for קודש but not for תרומה, when our ברייתא of ר' פרנך states clearly that ידים הבאות מחמת ספר are תרומה?! פוסלות את התרומה

⁷ The (ומה שמקשה) ומה שלץ מקשה (instead of הגהות מהרש"ם).

⁸ Presumably the חכמים agree that האוכל אוכל שני is שני (since it is one of the דבר).

⁹ When ר"י stated that the היד מטמא חברתה כתבי קודש and when ר"י brought proof from שני עושה שני חכמים replied, אין דנין וכו', so how come they agree that האוכל אוכל שני שני since they maintain מטמאין את הידים, the חכמים responded, אין שני עושה שני.

¹⁰ See footnote # 2.